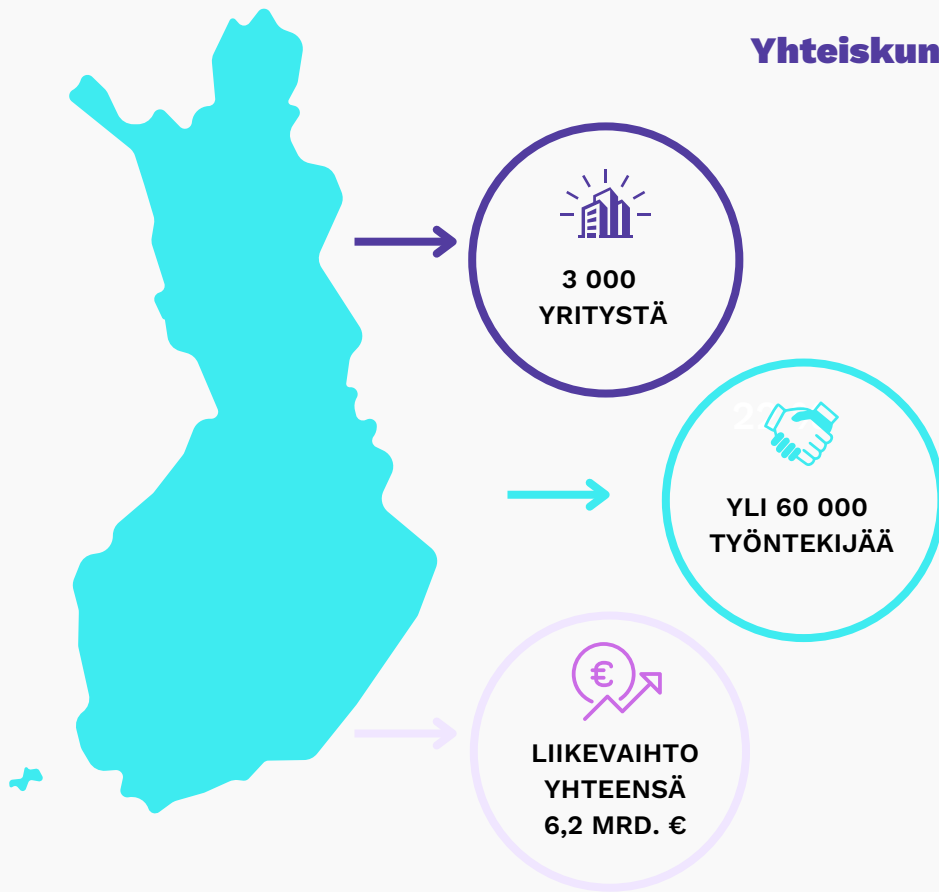

Yhteiskunnalliset yritykset Suomessa

YLEISIMMÄT TOIMIALAT

- > sosiaali- ja terveystalvet
- > taiteet, viihde ja virkistys
- > koulutus

Yhdistyksiä	60 %
Osuuskuntia	22 %
Säätiöitä	11 %
Osakeyhtiöitä	6 %

Lähde: Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskus, yyo.fi/data

ARVO | Oikein hyvää bisnestä.

ARVO-info 1/2025:

Yhteiskunnalliset yritykset haluavat kasvaa – kasvuun tarvitaan tukea

Millaisia haasteita Suomen yhteiskunnalliset yritykset kohtaavat ja miten niiden toimintaedellytyksiä voidaan kehittää?

Suomi osallistui vuosina 2023–2024 ensimmäistä kertaa European Social Enterprise Monitor -tutkimukseen. Sen tavoitteena on kasvattaa ymmärrystä yhteiskunnallisen yritystoiminnan tilasta, mahdollisuuksista, haasteista ja ekosysteemistä Euroopassa.

Eriyisen kiinnostavaa oli se, että suomalaiset yhteiskunnalliset

yritykset kokivat tilanteensa varsin myönteiseksi. Jopa 90 prosenttia vastaajista ilmoitti hakevansa kasvua ja 37 prosenttia odotti työllistävänsä enemmän seuraavan vuoden aikana.

Julkiselta hallinnolta toivottiin toimenpiteitä, joilla olisi suoria vaikutuksia yhteiskunnallisten yritysten taloudelliseen tilanteeseen, esimerkiksi hankintojen kehittämistä.

Tämä ARVOinfo kokoaa yhteen European Social Enterprise Monitor 2023–2024 -tutkimuksen keskeisimmät havainnot – tervetuloa tutustumaan!

Vastaajien taustatietoja

ESEM-tutkimukseen vastasi yhteensä 248 yhteiskunnallisen yrityksen edustajaa Suomessa. Vastausprosentti (6,5 %) oli Euroopan korkeimpia.

Osakeyhtiöiden osuus (67 %) vastanneista on huomattavan suuri ja viestii siitä, että tutkimuksella tavoitettiin laajasti erilaisia yhteiskunnallisia yrityksiä. Säätiöitä vastaajista on 14 %, yhdistyksiä 11 %, osuuskuntia 5 % ja henkilöyhtiöitä vajaa 3 %.

Suurin osa vastaajista (63 kpl) toimii sosiaali- ja terveystaloudella. Seuraavaksi eniten vastauksia (27 kpl) saatiin ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan alalla sekä koulutuksessa (26 kpl) toimivilta yhteiskunnallisilta yrityksiltä.

Työntekijämäärän ja vuosittaisten tulojen perusteella 34 % vastaajista voidaan luokitella mikroyrityksiin (alle 10 työntekijää), 34 % pieniin (10–49 työntekijää), 22 % keskiuuriin (50–249 työntekijää) ja 10 % suuriin (vähintään 250 työntekijää) organisaatioihin.

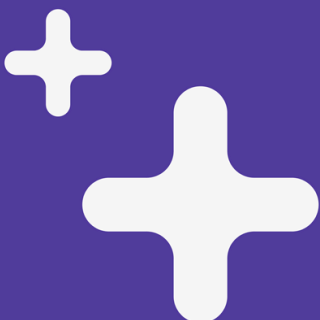
84%

piti sosiaalisia ja/tai ympäristövaikutuksia vähintään yhtä tärkeänä kuin taloudellista tuottoa

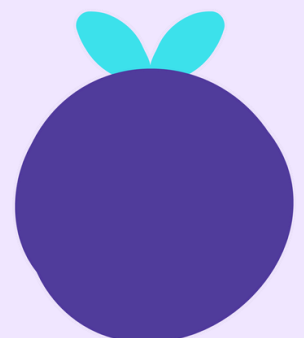
26 %

sijoittanut suurimman osan voitostaan yhteiskunnallisen päämäärän edistämiseen

56 %

edunsaajat mukana päätöksenteossa

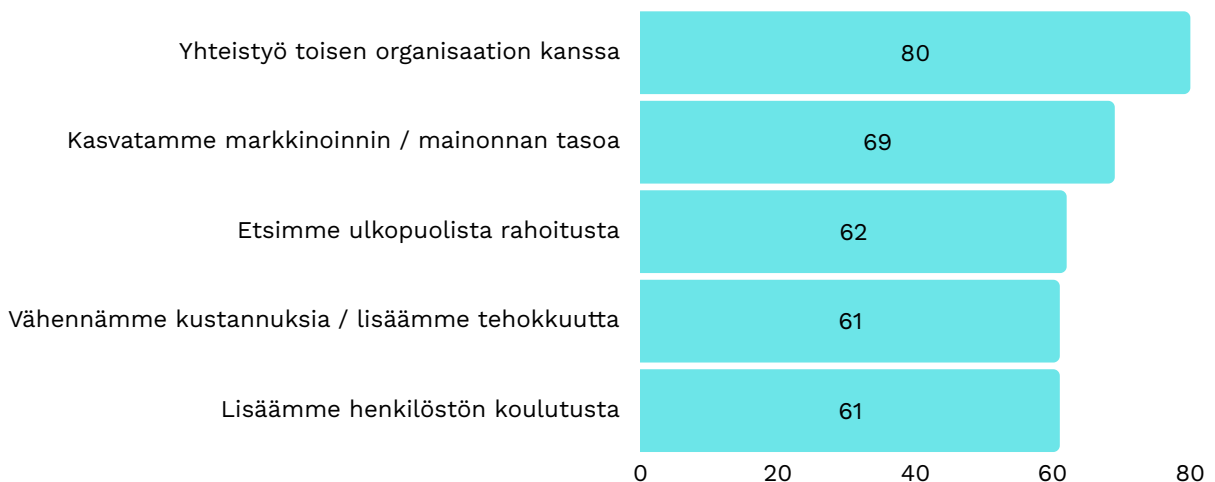
Yhteiskunnallisilla yrityksillä on voimakkaita kasvutoiveita

Vastaajat käyttivät laajasti erilaisia kasvustrategioita ja niiden yhdistelmiä.

Uusia tuotteita tai palveluita kehittämällä kasvua ilmoitti hakevansa 69 % vastaajista, uusille markkinoille laajentumista suunnitteli 45 %, ja 62 % haki kasvua lisäämällä myyntiä ja markkinaosuutta nykyisillä markkinoilla ja nykyisellä tuote-/palveluvalikoimalla.

Suurin osa vastanneista organisaatioista hakee kasvua. 37 % odottaa työllistävänsä enemmän ja 50 % tulojensa kasvavan lähimmän vuoden aikana.

Skaalautumisen keinot TOP 5 (N=143)

ARVOn ratkaisut kasvun tueksi:

- Konkreettisten kasvua tukevien palveluiden räätälöiminen yhteiskunnallisille ja missiolähtöisille yrityksille
- Rahoituksen kehittäminen: olemassaoleva rahoitus myös yhteiskunnallisten yritysten saataville, vaikuttavuussijoittamisen edistäminen ja oman rahoitusvälineen kehittäminen yhteiskunnallisille ja missiolähtöisille yrityksille
- Yhteiskunnallisten yritysten mukaan ottaminen olemassa oleviin kasvuohjelmiin ja de minimis-tuen laajempi käyttö

[Lue lisää: Vaikuttavia yrityksiä ja innovaatioita -esiselvityshanke >>](#)

Yhteiskunnallisten yritysten haasteet

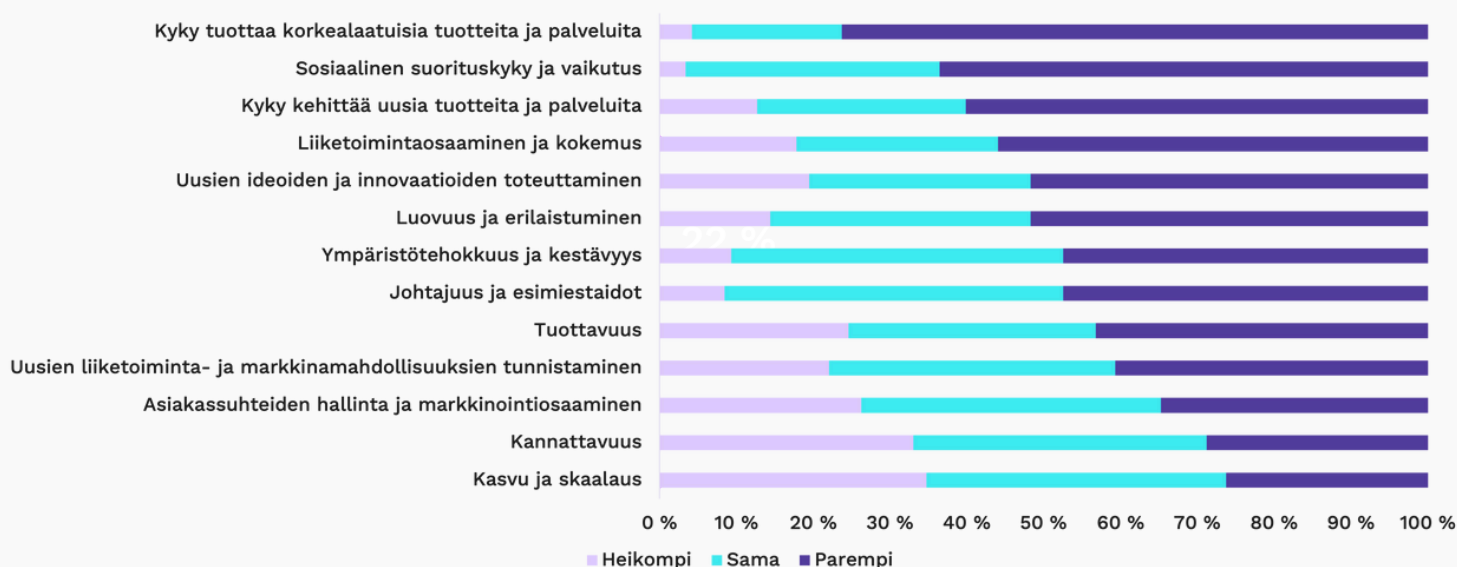
Yli puolet vastaajista koki vaikeiden taloudellisten tai poliittisten olosuhteiden haittaavan organisaatiotaan.

Muita tekijöitä, joiden yli viidennes vastanneista koki haittaavan organisaatiotaan paljon tai erittäin paljon, olivat pätevien työntekijöiden puute, markkinoiden kyvyttömyys sisällyttää vaikutuksia hintoihin, kannustavan veropolitiikan ja julkisten tukijärjestelmien puute sekä yleisön tai asiakkaiden vähäinen tietoisuus.

Yleisesti ottaen vastaajat olivat varsin tyytyväisiä, sillä ei lainkaan tai vain hieman haittaa kokevien osuus vaihteli noin 60 ja 80 prosentin välillä.

Kun vastaajia pyydettiin arvioimaan organisaationsa suorituskykyä verrattuna muihin, kilpaileviin tai vastaavanlaisiin organisaatioihin, heikoimmiksi osa-alueiksi arvioitiin kannattavuus, kasvu ja asiakassuhteiden hallinta tai markkinointiosaaminen.

Onnistuminen verrattuna vastaaviin organisaatioihin (N=118)

Sopivien rahoituslähteiden vähäisyys rahoituksen saatavuuden merkittävin este

Viimeisen vuoden aikana yli 40 prosenttia vastaajista oli hakenut julkista rahoitusta ja noin kolmannes saanut jo positiivisen rahoituspäätöksen.

Seuraavaksi yleisimpiä rahoituslähteitä olivat säätiöt, yksityiset lahjoitukset ja pankkilaina, joita kutakin oli hakenut noin 15–20 % vastanneista.

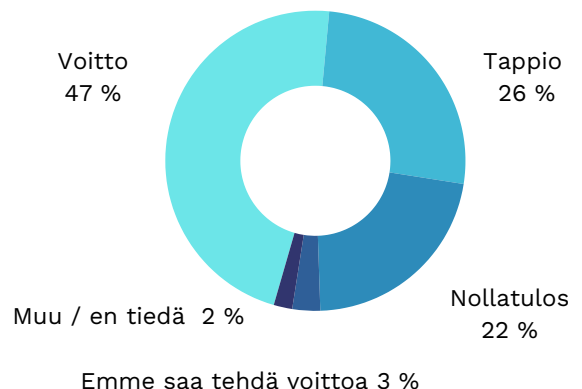
Vastauksissa yleisimpänä rahoitustyyppinä esiintyivät tuet, joita ei tarvitse maksaa takaisin. Näitä oli hakenut 71 % vastanneista. Tuen osuus haetun rahoituksen määrästä oli keskimäärin 53 %. Takaisinmaksettavaa velkaa oli hakenut 37 % vastanneista. Haettu summa oli keskimäärin 27 % kokonaistarpeesta. Pääomarahoitusta vastineeksi omistusosuudesta oli hakenut 21 % vastanneista.

Yleisimpänä esteenä rahoituksen saatavuudelle nähtiin sopivien rahoituslähteiden vähäisyys ja vaikeat olosuhteet toimintaympäristössä.

Esteinä mainittiin kuitenkin myös jossain määrin organisaation sisäisiä tekijöitä, kuten riittämätön aiempi taloudellinen tulos ja riittämättömät kontaktit sekä osaaminen. Potentiaalisten rahoittajien ja sijoittajien odotuksiin tai asenteisiin liittyviä esteitä piti merkittävinä vain kymmenkunta vastaajaa.

Useimmiten rahoitustarve on kohtuullisen pieni. Vastaajien yleisin rahoitustarve oli alle 200 000 euroa. Neljänneksellä vastaajista rahoitus voisi olla alle 50 000 euroa ja vain joka neljännellä tarve ylitti miljoonan euron rajan.

Viime vuoden tulos

ARVOn ratkaisut rahoituksen kehittämiseksi:

- Olemassa olevien yritystuki-instrumenttien ja -palvelujen avaaminen myös yhteiskunnallisten yritysten haettavaksi riippumatta siitä, missä yhtiömuodossa liiketoimintaa harjoitetaan.
- Vaikuttavuussijoittamisen ekosysteemin kehittäminen Suomessa.
- Erityisesti yhteiskunnallisten yritysten ja innovaatioiden rahoittamiseen keskittyvän rahaston perustaminen.
- Yhteiskunnallisille yrityksille suunnattujen mikrolainojen käyttöönotto Suomessa, esimerkiksi EU:n EaSi-rahoituksen avulla.

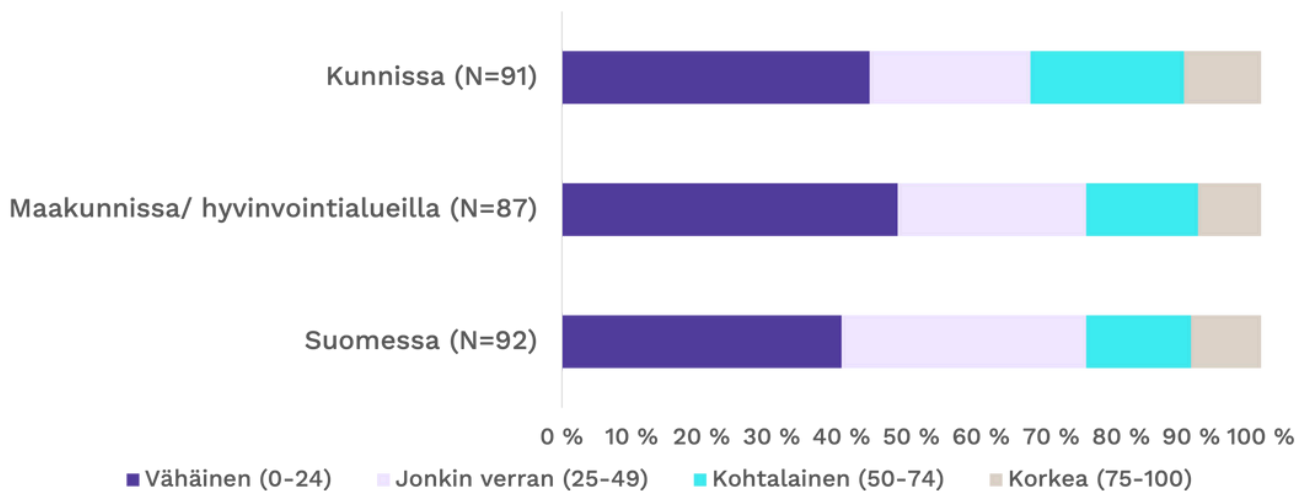
Poliittinen tuki yhteiskunnallisille yrityksille koetaan vähäiseksi

40–50 prosenttia vastaajista piti tukea vähäisenä ja vain joka kymmenes katsoi tuen korkeatasoiseksi.

Arviot poliittisesta tuesta yhteiskunnallisille yrityksille olivat verraten samanlaiset julkishallinnon eri tasoilla – kunnissa, maakunnissa/hyvinvointialueilla sekä Suomen tasolla.

Julkiselta hallinnolta toivottiin toimenpiteitä, joilla olisi suoria vaikutuksia yhteiskunnallisten yritysten taloudelliseen tilanteeseen. 51 prosenttia toivoi julkisten hankintaprosessien kehittämistä, ja lähes puolet erityisiä yhteiskunnallisille yrityksille kohdennettua verohelpotuksia tai rahoitusjärjestelmiä sekä hankintojen määrän lisäämistä. 15 vastaajaa katsoi, että julkishallinnon tukea ei tarvita.

Poliittisen tuen taso

Mitä julkinen hallinto voisi tehdä tukeakseen teitä paremmin?

1. Yksinkertaistaa / parantaa julkisia hankintaprosesseja
2. Luoda erityisiä verohelpotusjärjestelmiä yhteiskunnallisille yrityksille
3. Luoda erityisiä julkisia rahoitusjärjestelmiä yhteiskunnallisille yrityksille, mukaan lukien tuet
4. Hankkia enemmän tai useammin yhteiskunnallisilta yrityksiltä

Erityinen yhtiömuoto jakaa mielipiteitä

Yhteiskunnallisilla yrityksillä ei Suomessa ole omaa yhtiömuotoa tai oikeudellista asemaa. Niiden määrittely nykyisellään ei ole kovin tarkkarajaista.

Keskustelua onkin käyty paljon siitä, pitäisikö yhteiskunnallisten yritysten lainsäädännöllistä pohjaa kehittää myös Suomessa.

ESEM-tutkimuksen tulokset kertovat, että myös yhteiskunnallisten yritysten näkemykset aiheesta vaihtelevat. Avointen vastausten perusteella yleisin erityisen oikeudellisen aseman antaman etu nähtiin olevan verotuksen selkeytyminen ja mahdolliset verotuet, varsinkin arvonlisäverosta vapauttava yleishyödyllinen toiminta.

Erityisen oikeudellisen aseman arvioitiin myös lisäävän yhteiskunnallisten yritysten näkyvyyttä, tunnettuutta ja legitimitettiä, minkä arvioidaan voivan vaikuttaa suotuisasti niiden rahoitusmahdollisuuksiin.

Euroopassa yhteiskunnallisten yritysten asema laissäädännössä vaihtelee. Joissain maissa, kuten Italiassa ja Espanjassa, on olemassa erityinen yhteiskunnallisten yritysten yhtiömuoto.

Muutamassa maassa, esimerkiksi Tanskassa ja Luxemburgissa, on lainsäädännössä määritelty kriteerit yhteiskunnalliselle yritykselle, ja yritykset voivat tunnistautua yhteiskunnalliseksi yritykseksi hakeutumalla erityiseen rekisteriin.

OECD puolestaan suosittelee jäsenvaltioille yhteiskunnallisten yritysten toimintaa tukevan lainsäädännöllisen aseman kehittämistä. (The Recommendation on the Social and Solidarity Economy and Social Innovation, OECD 2022).

Pitäisikö Suomessa olla olemassa erityinen yhteiskunnallisen yrityksen oikeudellinen yhteisömuoto?

Kyllä – tarvitsemme uuden oikeudellisen muodon yhteiskunnallisia yrityksiä varten	24 %
Ei – olemassa olevia oikeudellisia muotoja voidaan mukauttaa yhteiskunnallisille yrityksille	25 %
Ei – olemassa olevat oikeudelliset muodot riittävät sellaisenaan yhteiskunnallisille yrityksille	24 %
En tiedä	27 %

ARVO esittää, että Suomessa selvitetään tarkemmin yhteiskunnallisen yrityksen määrittelyä lainsäädännössä. Selvityksessä tulisi huomioida muun muassa seuraavat:

- Mitä positiivisia ja negatiivisia vaikutusta lainsäädännöllä olisi?
- Miten oikeudellista asemaa voitaisiin hyödyntää julkisen palvelujärjestelmän kehittämisessä? Erityisesti huomioiden sosiaali- ja terveyspalvelut, työllisyyden tukeminen, koulutusjärjestelmän kehittäminen sekä kulttuuripalvelut.
- Mitä vaikutuksia oikeudellisella asemalla olisi julkisissa hankinnoissa? Voitaisiinko näin edistää sosiaalisesti, ekologisesti ja taloudellisesti kestäviä hankintoja?
- Voitaisiinko oikeudellisen aseman myötä edistää tietoa ja tutkimusta, erityisesti vaikuttavuudesta?

[Tutustu koko ESEM-tutkimukseen täällä >>](#)

ARVO

